

Rælingen historielag
Fortidsminneforeningen Romerike lokallag
v/ Lene Skovholt

Rælingen kommune
Utbyggingservice
postmottak@ralingen.kommune.no

Att: Katarzyna Jaksina Nyborg
Kopi: Rune Thieme, Kultur og fritidsenheten

Rælingen, den 06.02.2022

Uttalelse til søknad om riving av sefrakregistret bygg og kulturminne og oppføring av nytt bolighus med garasje på Øvre Åmot, gnr.103 bnr 404.

Det søkes om riving av eksisterende hovedbygning og oppføring av ny bolig med garasje på det opprinnelige gårdstunet på Oppistua av Øvre Åmot. Tunet er skilt ut fra den dyrkede marka, og ligger midt i et sammenhengende landbruksområde som er i full drift. Jordbruksarealene på Oppistua og nabogården Nigarden er i kommuneplanen LNF- område, med formål landbruk.

Gården Åmot ligger i hellende, østvendt landskap med utsikt over elvemøtet (åmøtet) mellom Nitelva og Leira, noe som har gitt gården navn, godt synlig i det åpne jordbrukslandskapet i det eller så tett befolkede området rundt. De to Åmotgårdene i dag Oppistua og Nigarden, er et kulturmiljø av historisk betydning, både navnet, gårdstunene og kulturlandskapet rundt. Like i nærheten av gårdstunet har det ligget flere gravhauger, fjernet i manns minne. Det er registrerte funn av bryne, sverd og pilespisser, dessuten finnes det uregistrerte gjenstander som sverd og økseblad, tilfeldig funnet.

I kulturminneplanen er gårdstunene på Åmotgårdene Oppistua og Nigarden med gammel bygningsmasse foreslått til bevaring, eventuelt tilbakeført til tidligere dokumentert utforming. Nye bygningsvolum bør bygges i tilknytning til de eksisterende tunene, tilpasses og underordnes den gamle tunstrukturen. Hovedbygningen som er søkt revet er i kulturminneplanen vurdert til verneklasse 2, høyeste lokale verdi. På tunet står det også et stabbur typisk for 1920-årene, satt i verneklasse 3. To eldre uthusbygninger fra det gamle tunet ligger rett utenfor det avdelte tunområdet.

I følge sefrakregistreringen kan den nåværende hovedbygningen, eller deler av den, være fra tidlig 1700-tall, noe som stemmer godt med gårdshistorien. Den er av solid tømmer, og innvendig er mye av det opprinnelige bevart, både tømmervegger, dører og rester av grue. Til tross for manglende vedlikehold synes tilstanden å være god.

Det foreslåtte nybygget med garasje er svært dårlig tilpasset området rundt. Det er høyt og dominerende, med valmet tak, verken takform eller volum vil passe inn i det omliggende landskapet, noe man skal tilstrebe i henhold til «Veileder i estetikk og bokvalitet i plan og byggesaker», Rælingen kommune. Terrenget er skrånende, og bygget vil være godt synlig fra alle kanter, fjernvirkningen vil være betydelig.

Med bakgrunn i kulturminne- og særlig kulturmiljøverdi vil vi anmode Rælingen kommune å avslå søknad om rammetillatelse for riving av eksisterende bolig og bygging av ny bolig og garasje - omtrent på samme sted. Vi vil konkret foreslå at man tillater bygging av en ny bolig på samme tun, godt tilpasset kulturlandskapet og den øvrige bebyggelsen. En slik

rekonstruksjon av tunet vil være mulig sett fra et kulturvernspunkt, det har tidligere vært to våningshus rundt firkanttunet på Oppistua.

Ved eventuelle tiltak må det, med bakgrunn i tidligere funn av automatisk fredede kulturminner, foretas en arkeologisk undersøkelse.

Med hilsen

Lene Skovholt

Lene Skovholt
Rælingen historielag

Fortidsminneforeningen Romerike lokallag

Akerhus fylkesmuseum Widerøe 85251 Øvre Åmotgårdene

Nærmeste gården er Oppistua Åmot

Det huset som det søkes riving av, er nærmest på bildet

Nedenfor er Nistua Åmot, elvemøtet er i bakgrunnen